

ΣΧΟΛΙΟ | ΤΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗ ΜΠΟΥΚΑΛΑ

Οποιος βιάζεται σκοντάφτει

Τι ισχύει αλήθεια κάθε φορά που, χρησιμοποιώντας κάποια παροιμία, καταφεύγουμε στο στερεότυπο «όπως λέει και ο σοφός λαός μας»; Το λέμε νιώθοντας πως είμαστε κι εμείς απλό μέλος του λαού, άρα μοιραζόμαστε τη σοφία του, σαν ισότιμος πλην ανώνυμος κόκκος του; Ή το λέμε με κάποια συγκατάβαση αριστοκρατικής ή ελιτίστικής κοπής, σαν να του κάνουμε τη χάρη του λαού, αναγνωρίζοντας πως έχει και τις εκλάμψεις του, τις έξυπνες στιγμές του; Φοβάμαι ότι το δεύτερο ενδεχόμενο είναι ισχυρότερο του πρώτου. Δεν έχουμε παρά να θυμηθούμε πόσο συχνά η μεγάλημη προεκλογική ρήση περί του λαού που «έχει και μνήμη και κρίση» εκκρίπτει μετεκλογικά, στο στόμα των πτημένων, σε αλαζονική κατάκριση για την «αμνημοσύνη, την ακρίσια και την αχαριστία του». Ναι, ο λαός είναι ευφυής. Αρκεί να συμφωνεί μαζί μας. Σοφός πάντως δεν είναι μόνο ο δικός μας λαός. Μάρτυς,

οι δυστυχώς ανολοκλήρωτες «Παροιμίες» του Ν.Γ. Πολίτη: Λιγοστές είναι όσες δεν απαντούν σχεδόν ίδιες σε ποικίλες γλώσσες.

Δεν έχει ιδιαίτερα νόημα να αντιθέτουμε σε κάποια παροιμία μιαν άλλη, για να αποδείξουμε, και πάλι με την αυταρέσκεια της πάνσοφης ελίτ, ότι η λαϊκή θεώρηση των πραγμάτων παγιδεύεται από αντιφάσεις. Στην πραγματικότητα πρόκειται για εναντιοφάνειες, για να θυμηθούμε έναν όρο με τον οποίο οι εκκλησιαστικοί δικαιολογούν τις αντιφατικές περικοπές των Ευαγγελίων. Η εμπειρική θυμσοφία συνάπτεται στενάτα με τα πράγματα, δεν παράγει άχρονους φιλοσοφικούς αφορισμούς. Τα πράγματα, με τον εκάστοτε χαρακτήρα τους, επιβάλλουν να πορευτείς αργόρρυθμα ή με λελογισμένη σπουδή. Αν διέκρινε κανείς έναν ισχνό έστω αυτοκριτικό χαρακτήρα στην πρόσφατη πρωθυπουργική χρήση της παροιμίας «οποιος

βιάζεται σκοντάφτει», με πεδίο αναφοράς το πρόγραμμα εμβολιασμού, θα συμφωνούσε. Ας έλεγε, για παράδειγμα, «ναι, μες στην αμχανία ή τον φόβο μας, βιαστήκαμε να ανακοινώσουμε τον άμεσο εκτελωνισμό εκατομμυρίων δόσεων, και τώρα είμαστε υποχρεωμένοι να προσφύγουμε σε ατυχεστάτα μαθηματικά και να μνήσουμε σαν αξιοθαύμαστα τα 8.000 εμβόλια ημερησίως». Ας έλεγε, δημοσίως όμως, ότι όσα στελέχη του βιάστηκαν να υπηρετήσουν «τη συνέχεια του κράτους», αυτοθυσιαστικώς εμβολιαζόμενα, σκόνταψαν στην ηθική, και όχι απλώς στην επικοινωνιακή διαχείριση της ανηθικότητας. Ας έλεγε ότι θα σκοντάψει όποιος βιάζεται να ανακοινώσει το άνοιγμα των σχολείων, ρωτώντας εκ των υστέρων την επιτροπή των ειδικών. Τίποτε σχετικό δεν είπε. Ίσως μιαν άλλη φορά. Με μιαν άλλη παροιμία. Διατίθενται σε αφθονία άλλωστε.